

Nr 14.

Av herr Leander, om skrivelse till Kungl. Maj:t, angående utredning och förslag i fråga om upphävande av förbudet mot klyvning av lotshemman.

Enligt § 30 i lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring den 27 juni 1896, jämförd med § 2 mom. 6 av kungl. förordningen angående lotshemman och boningsplatser för lotsar den 9 juli 1862 och kungl. förvaltningens av sjöärendena samt Kungl. Maj:ts och rikets kammarkollegii kungörelse den 23 september 1823, få lotshemman och lotslägenheter av krono- eller skattenatur ej klyvas eller mindre delar och tillhörigheter därifrån söndras. När flera av dessa hemman ej längre tjäna sitt ursprungliga ändamål utan efter sin inlösen till skatte förvandlats till rena jordbruksfastigheter, som i vanlig ordning säljas och köpas samt innehavas med full äganderätt, förefalla sagda bestämmelser något egendomliga. Trots desamma läser det emellanåt ha förekommit, att klyvning eller avsöndring från dylika hemman beviljats, vare sig detta skett av förbiseende eller på den grund, att man funnit lagen i detta fall föråldrad och hinderlig för tillfredsställandet av en nyare tids fordringar.

Å andra sidan har det ännu oftare inträffat, att vederbörande myndigheter på grund av bemälda lagbud sett sig nödsakade att vägra fastställelse å begärd klyvning eller avsöndring. Då de gamla lotshemmanen äro belägna i våra skärgårdar, där i synnerhet sjömans- och fiskarbefolkningen slagit ner sina bopålar, ha icke få inom denna klass genom en sådan vägran fått sina förhoppningar grusade att på fri grund förvärva sig ett eget hem. Likaledes har förbudet om klyvning och avsöndring visat sig hinderligt, när fråga uppstått om uppförandet av lokaler för gemensamma sammankomster, alldenstund tomtplats icke kunnat erhållas med full ägande-

rätt. Dylika exempel skulle kunna andragas från det län, undertecknad har äran att representera.

Då enligt min uppfattning några grundade skäl knappast lära kunna påvisas, varför klyvning av ifrågavarande hemman eller avsöndring från desamma icke skulle få förekomma, synes förbudet däremot böra undanröjas. Detta torde dock till följd av frågans något invecklade natur icke kunna ske utan föregående utredning, som svårligen kan presteras av en enskild motionär utan endast av Kungl. Maj:t. Jag vågar alltså vördsamst hemställa,

att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t utreda, huruvida och i vilken omfattning gällande bestämmelser, att lotshemman och lotslägenheter av krono- eller skattenatur icke få klyvas eller mindre delar och tillhörigheter därifrån söndras, må kunna upphävas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.

Stockholm den 16 januari 1913.

Ulrik Leander.
